

Etikpolicy för Strömstad akademi

Abstract

Denna policy innehåller etiska riktlinjer för Strömstad akademi och avser sådan forskning som utförs och redovisas inom ramen för Strömstad akademis verksamhet. Den innehåller även ett förslag till inrättande av ett etikråd med rådgivande funktion och en uppförandekod (*Code of Conduct*).

Officiell etikprövning

För att få genomföra forskning på människor och djur krävs officiella tillstånd. Sådana lämnas efter prövning av Etikprövningsmyndigheten. När det gäller djurförsök sker prövningen av regionala djurförsöksetiska nämnder och centralt av Centrala djurförsöksetiska nämnden (CDFN).

Strömstad akademi (SA) har inte till uppgift att lämna denna typ tillstånd. Akademin ska enbart följa upp den forskning som utförs av forskare vilka tillhör Akademien och i denna egenskap bedriver forskning som Akademien kan uppfattas stå bakom.

Etisk rådgivning

Etisk rådgivning avseende forskningsprojekt vilka sker inom ramen för Strömstad akademi (SA), initieras av dess styrelse. Enskild medlem, antingen den som avser att leda ett projekt eller någon annan verksamhet, kan hos styrelsen begära att rådgivning ska ske.

Styrelsen kan uppdraga åt Akademiens etikråd att utföra sådan rådgivning. Etikrådet kan även ges i uppdrag att analysera andra frågor vilka styrelsen anser behöver belysas utifrån etiska kriterier och utgångspunkter.

Den etiska rådgivningen ska ske utifrån en av SA:s årsmöte antagen uppförandekod. Denna ska bygga på en uppsättning värden och handlingsprinciper vilka projektet i fråga inte får komma i konflikt med.

Etikråd

Etikrådets uppgift ska vara analyserande och rådgivande. Rådet ska ge en allsidig belysning av ett planerat eller pågående projekt utifrån uppförandekoden. Målet är att ge styrelsen ett underlag för ställningstagande till om ett givet projekt kan anses möta kraven i uppförandekoden och därmed låta SA stå bakom studien eller publiceringen.

Etikrådet ska också kunna genomföra etisk rådgivning gällande vetenskapliga artiklar som utgör förstahandsutgåva inom någon av Akademiens vetenskapliga publikationskanaler. Initiativ till sådan rådgivning tas av styrelsen.

Etikrådet ska bestå av fyra ledamöter valda bland Akademinns förordnade medlemmar. De väljs på ett år. Med tanke på att uppgiften primärt ska vara analyserande och rådgivande, inte beslutsfattande, utgör ett jämt antal ledamöter inget hinder. Eventuella olikheter i bedömningarna inom rådet ska redovisas och argumenten relateras till uppförandekoden. En av ledamöterna ska utses att koordinera rådets arbete.

Uppförandekod

Uppförandekoden utgörs av riktlinjer och handlingsprinciper för hur Akademin och dess medlemmar ska bedriva sin verksamhet på ett etiskt, socialt och miljömässigt riktigt sätt. Koden bygger på Akademinns värderingar och normer.

Uppförandekoden är tänkt som ett ramverk för den forskning och verksamhet som bedrivs inom Strömstad akademi. Koden grundar sig på tre huvudprinciper:

Människovärdesprincipen, ofta formulerad på följande sätt: alla människor har lika värde och samma rättigheter socialt och juridiskt, oavsett personliga egenskaper och funktioner i samhället.

Demokratiprincipen innebär ett värnande av ett demokratiskt styrelseskick med fria och hemliga val, individens rätt till politiskt deltagande samt andra rättigheter såsom yttrandefriheten, mötesfriheten och religionsfriheten.

Frihetsprincipen handlar om individens rätt till valfrihet, självbestämmande och kontroll över sitt eget liv, så länge detta inte inkräktar på andras frihet.

Den forskning och verksamhet som bedrivs inom Akademin ska utöver ovanstående principer följa de allmänna principer som finns för god forskningssed. Dessa återges i skriften *Den europeiska kodexen för forskningens integritet* som gavs ut av *All European Academics (ALLEA)* 2018 och återges här nedan.

I sammanfattning innebär dessa principer att det alltid ska gå att lita på att forskningen håller hög kvalitet, att den utförs och avrapporteras på ett sanningsenligt sätt, bedrivs med respekt för viktiga samhällsliga värden, samt att forskaren tar ansvar för sin forskning.

Begreppet god forskningssed kan också preciseras genom exempel på avvikelser som oredlighet eller fusk. Med detta menas att fabricera, förfalska, plagiera eller stjäla vetenskapliga data och resultat. I korthet ska god forskningssed innebära att forskaren uppfyller nedanstående etiska regler.

- 1) tala sanning om sin forskning.
- 2) medvetet granska och redovisa utgångspunkterna för sina studier.
- 3) öppet redovisa sina arbetsmetoder och resultat.
- 4) tydligt redogöra för eventuella kommersiella intressen och andra bindningar.
- 5) inte stjäla forskningsresultat från andra.
- 6) hålla god ordning i sin forskning, bland annat genom dokumentation och arkivering.

- 7) sträva efter att bedriva sin forskning utan att skada människor, djur eller miljö.
- 8) vara rättvis i sin bedömning av andras forskning.
- 9) bemöta samarbetspartners och forskarkollegor med respekt, även då man har kritiska synpunkter.

Påföljder

Om medlem inte respekterar innehållet i denna etikpolicy eller bryter mot ovanstående regler kan styrelsen bestämma om påföljder. Ett sådant beslut ska föregås av noggrann prövning, i första hand utförd av rektor. Styrelsen kan också ge Akademin etikråd i uppdrag att undersöka om en påstådd överträdelse står i strid med uppförandekoden.

Om så visar sig vara fallet ska rektor informera den individ saken gäller om missförhållandet. Om detta inte leder till en förändring kan styrelsen utdela en skriftlig varning, i allvarliga fall varsla om uteslutning i enlighet med bestämmelserna i stadgarna § 4.

Dessa stadgar antogs av årsmötet 10 juni 2024